

fra Ludovik Radoš

BOGOSLOV

Već je minulo stotinu ljeta otkako se u duvanjskom kraju, u malom naselju Blažuju nedaleko od Tomislavgrada, u skromnoj obitelji Jure i Stane Radoš rodio dječak. U tom je kraju nadnevak 14. studenoga svet i poznat kao blagdan svetoga Nikole Tavelića, franjevca i mučenika čiji duh hrabrosti i odanosti još uvijek živi u narodu te će se uskoro očitovati u njegovim pastirima i onima koji su to tek trebali postati.

Dječak je već dan po rođenju kršten i dobio je ime Ivan. U tome imenu bit će označen cijeli njegov život. Ivan će pokazati Božjega Jaganjca svojim životom i smrću, on će biti onaj koji se umanjuje, ustupa mjesto, mučeništvom svjedoči

Novaci i odgojitelji 1943. godine, fra Ludovik stoji u sredini

odanost Bogu čije je dijete postao po krštenju, po rukama svećenika fra Ćirila Ivankovića. Svetu dušu fra Ćirila i mladoga krštenika povezale su kapi svete vode, te svojom bistrinom navijestile da će njihove krsne haljine, urešene vijencem mučeništva, jednoga dana biti oprane i ubijeljene u krvi Jaganjčevoj (Otk 7,14).

Dječak je rastao, duhom jačao, a u njegovu srcu počinje rasti sve veća ljubav prema Bogu kojemu želi potpuno pripadati i odano služiti. Nakon završene pučke škole, glazbeno i intelektualno nadaren, Ivan upisuje širokobriješku gimnaziju kao sjemeništara. Imao je dvanaest godina kada je otišao od kuće. Razrede je prolazio vrlo dobrim uspjehom. Uvijek je bio uzoran, miran i povučen. Imao je više razrednika među kojima se posebno ističu fra Radoslav Glavaš te posljednji tijekom redovne nastave fra Leonardo Rupčić, njegova starija braća uz koje će dati svjedočanstvo kao hrabri i vjerni Gospodnji učenik. Nakon završena šestoga razreda ratne školske godine 1942./43. prekida školovanje i odlazi u novicijat na Humac.

Na blagdan Rana svetoga Franje, 17. rujna 1943., oblači franjevački habit i uzevši redovničko ime Ludovik, započeo je godinu novicijata sa svojih jedanaest kolega. Zasigurno nije bio ni svjestan da će odijelo koje na sebe oblači biti posvećeno njegovom vlastitom krvlju, a njegovo novo ime biti proslavljeno i urezano u franjevačku povijest. Bila je to sasvim neobična godina novicijata, u kojoj su pripadnici njemačke vojske i savezničkih snaga dijelom zaposjeli, a dijelom oštetili samostan na Humcu. Odlukom je provincijala novicijat bio premješten u obližnju župnu kuću u Veljacima. Sav je užas rata postao jako prisutan raspršujući potrebiti mir u molitvi i učenju, ulijevajući strah mladim novacima koji već u sebi žive svoju osobnu borbu konačne životne odluke. Polovica njih pada u toj borbi punoj straha, a oni koji hrabro ostaju odlučno nastavljaju nositi sveto ruho asiškoga siromaha svjesni da će možda zbog njega biti osuđeni i brutalno ubijeni. Spretni su ustrajati i odlučno predati svoje mlade živote u ruke svoga Gospodara. Bez obzira na sve, mladi fra Ludovik ustraje i ostaje postojan u svome pozivu te nakon godine novicijata polaže svoje prve zavjete u ruke provincijala fra Lea Petrovića.

Vrativši se na Brig, trebao je nastaviti svoje školovanje koje nije bilo moguće zbog ratnih događanja. Ostao je živjeti u samostanu i išao na instrukcije kod svojih profesora. Dana 7. veljače 1945. partizanska vojska dolazi u samostan. Bila je to vojska smrti, uništenja i razaranja svega i svakoga tko ne bi sagnuo glavu pred njihovim bezbožnim i podlim idejama. Fra Ludovik, zajedno s jedanaesticom braće, odveden je u samostanski vrt. Tamo su svi brutalno ubijeni i njihova tijela bačena su u protuzračno sklonište, gdje ih je progutao oganj ostavljajući samo pepeo i izgorjele kosti. Glavna krivnja i razlog njihove osude bili su vjera i habit koji su nosili. Njih su dvanaestorica, poput biblijskoga događaja u užarenoj peći,

*Veljaci 1944., bogoslovi, odgojitelji i ostali fratri,
fra Ludovik stoji u gornjem redu u sredini*

stajali zajedno pjevajući i blagoslivljajući Boga. Nebo je toga dana dobilo novih dvanaest duša koje su se, zajedno s dimom vatre uzdigle k njemu. Kao najmlađi među braćom, fra Ludovik se s nepunih dvadeset godina potpuno suobličio svome Spasitelju. Tako mlad iščeznuo je i prešao u nebo u društvu svoje braće, ostavivši za sobom svjedočanstvo vjere. Predano je koračao za svojim Gospodinom ne posustajući ni pred smrću. Smrt je čini se progutala sve ono što je bio njegov život. Nestao je njegov dom, kolege, profesori te ostala njegova braća, škola i sve ono što je volio. I sam je postao dio toga nestanka, a ipak vječno živi i svojim životom svijetli kao primjer i uzor neustrašive vjere. Njegove kosti iz skloništa, zajedno sa zemnim ostacima njegove braće, prenesene su u crkvu gdje i danas počivaju čekajući zrake uskrsnoga jutra i konačni zov Svevišnjega da ih dušom i tijelom prenese u svoje kraljevstvo.

Gospodine, umnoži nam vjeru, učvrsti nadu i usavrši ljubav. Daruj nam milost neustrašivo koračati za Tobom i bez obzira na sve protivštine, postojano slijediti Tvoj glas vršeći Tvoju svetu volju. Amen.

fra Ivan Vasilj

SLUGA BOŽJI FRA ANDRIJA TOPIĆ I 49 BRAĆE

SVJEDOCI VJERE

Zagreb, 2026.